

img1

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

NUTARTIS

LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2021 m. kovo 3 d.

Vilnius

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Gražinos Davidonienės, Birutės Janavičiūtės (kolegijos pirmininkė) ir Donato Šerno (pranešėjas),

teismo posėdyje kasacine rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo civilinę bylą pagal **pareiškėjos akcinės bendrovės „Swedbank“** kasacinį skundą dėl Vilniaus apygardos teismo 2020 m. balandžio 2 d. nutarties peržiūrėjimo civilinėje byloje pagal pareiškėjos akcinės bendrovės „Swedbank“ skundą dėl antstolio veiksmų, suinteresuoti asmenys O. M. (O. M.), M. J., antstolis Dalius Traigys.

Teisėjų kolegija

nustatė:

I. Ginčo esmė

1. Kasacinėje byloje sprendžiama dėl proceso teisės normų, reglamentuojančių antstolio veiksmus, vykdančių išieškojimą iš piniginių lėšų, esančių kredito, mokėjimo ir (ar) elektroninių pinigų įstaigoje atidarytoje sąskaitoje (sąskaitose), aiškinimo ir taikymo.
2. Pareiškėja prašė panaikinti antstolio D. T. 2019 m. lapkričio 20 d. patvarkymą dėl lėšų, esančių (būsimųjų) trečiųjų asmenų žinioje, arešto ir pervedimo į antstolio depozitinę sąskaitą pareiškėjos atžvilgiu ir šiuo patvarkymu pareiškėjai nustatytus įpareigojimus.
3. Pareiškėja nurodė, kad antstolis D. Traigys vykdo Vilniaus miesto 45-ojo notaro biuro vykdomąjį dokumentą, išduotą 2017 m. spalio 4 d., dėl 2518,19 Eur skolos ir 6 proc. metinių palūkanų išieškojimo iš skolininko O. M. išieškotojo M. J. naudai. Antstolis 2019 m. lapkričio 20 d. priėmė patvarkymą dėl lėšų, esančių (būsimųjų) trečiųjų asmenų žinioje, arešto ir pervedimo į antstolio depozitinę sąskaitą, kuriuo areštavo O. M. priklausančias 2214,35 Eur lėšas, esančias (būsimąsias) AB „Swedbank“ žinioje. Manydama, kad antstolis, pateikdamas patvarkymą tiesiogiai pareiškėjai, pažeidė Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – ir [CPK](#)) 689 straipsnio 1 dalį, be to, nepagrįstai įpareigojo pareiškėją atlikti veiksmus, kuriuos turėtų atlikti per Piniginių lėšų apribojimų informacinę sistemą (toliau – ir PLAIS) (skolininkas yra Lietuvos Respublikos pilietis, turi sąskaitų Lietuvoje esančiose kredito įstaigose, taigi antstolis turi visas galimybes išieškoti skolininko skolą, pateikdamas konkretų pasiūlymą PLAIS), pareiškėja 2019 m. lapkričio 26 d. pateikė skundą dėl antstolio veiksmų. Tačiau antstolis D. Traigys 2019 m. gruodžio 5 d. patvarkymu jo netenkino, nurodydamas, kad skolininkui priklausanti banko sąskaita IBAN: LTxx39200xxxxxxx yra kredito įstaigoje „Revolut Bank“ Didžiojoje Britanijoje. Įprastai išieškojimas iš lėšų, esančių kredito, mokėjimo ir (ar) elektroninių pinigų įstaigos sąskaitoje, vykdomas elektroninių ryšių priemonėmis per PLAIS, tačiau šiuo atveju antstolis negalėjo pateikti nurodymo per PLAIS nurašyti lėšas tiesiogiai kredito įstaigai, kurioje yra skolininko sąskaita, nes ši įstaiga („Revolut Bank“) veiklą vykdo ir yra registruota ne Lietuvos Respublikos teritorijoje. Be to, ši kredito įstaiga prisijungusi prie PLAIS, todėl registruoti arešto pagal galiojančius PLAIS funkcionalumus neįmanoma. Aplinkybė, kad UAB „Revolut Payments“ pasirašė su VI Registru centru sutartį dėl UAB „Revolut Payments“ dalyvavimo PLAIS, neturi esminės reikšmės, nes UAB „Revolut Payments“ ir „Revolut Bank“ yra du skirtingi juridiniai asmenys. Nesant techninės galimybės pateikti nurodymų per PLAIS, antstolis gali teikti bankui raštu patvarkymą dėl pervedamų lėšų arešto.

II. Pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų procesinių sprendimų esmė

4. Vilniaus miesto apylinkės teismas 2020 m. sausio 28 d. nutartimi atmetė pareiškėjos AB „Swedbank“ skundą.
5. Teismas nustatė, kad antstolis D. Traigys vykdo Vilniaus miesto 45-ojo notaro biuro vykdomąjį dokumentą, išduotą 2017 m. spalio 4 d., dėl 2518,19 Eur skolos ir 6 proc. metinių palūkanų išieškojimo iš skolininko O. M., išieškotojas – M. J.; antstolis sistemingai per visą vykdymo laikotarpį atliko aktyvius veiksmus skolininko O. M. turtui surasti ir skolai išieškoti; vykdymo proceso metu nustatyta, kad skolininkui priklauso banko sąskaita kredito įstaigoje „Revolut Bank“ Didžiojoje Britanijoje.
6. Išieškojimas iš lėšų, esančių kredito, mokėjimo ir (ar) elektroninių pinigų įstaigos sąskaitoje, vykdomas elektroninių ryšių priemonėmis per PLAIS. Tačiau nesant techninės galimybės pateikti nurodymų per PLAIS, teismo vertinimu, antstolis pateikdamas patvarkymą tiesiogiai bankui, teisėtai atliko tokius vykdymo veiksmus.
7. Patvarkyme būtina nurodyti unikalų identifikatorių (skolininkui priklausančių mokėjimo sąskaitų numerius pagal IBAN standartą). Vykdomosios bylos duomenimis, skundžiamame 2019 m. lapkričio 20 d. patvarkyme yra nurodyta pagal IBAN standartą skolininkui O. M. priklausanči „Revolut Bank“ mokėjimo sąskaita, todėl jis nėra neįgyvendinamas. Kredito įstaiga „Revolut Bank“ yra registruota ir veiklą

vykdo ne Lietuvos Respublikos teritorijoje. Bendrame skolininkui priklausančių sąskaitų sąrašė banko sąskaita „Revolut Bank“ nėra nurodyta.

8. Teismas pripažino nepagrįstą pareiškėjos teiginį, kad antstolis, pateikdamas patvarkymą ne per PLAIS, o tiesiogiai vykdyti kredito įstaigai, pažeidė įstatymo nuostatas. Pateiktais PLAIS duomenimis, minėta banko sąskaita nematoma PLAIS, taip pat antstolis patvarkyme dėl lėšų, esančių (būsimųjų) trečiųjų asmenų žinioje, arešto ir pervedimo į antstolio depozitinę sąskaitą nurodė skolininko duomenis ir skolininko atsiskaitomosios sąskaitos numerį minėtoje kredito įstaigoje, todėl patvarkymas nelaikytinas neįgyvendinamu. Dėl to teismas nusprendė, kad, nesant techninių galimybių pateikti patvarkymo per PLAIS ir pateikiant jį tiesiogiai kredito įstaigai, nurodant visus reikalingus duomenis, nėra pažeidžiamos kitų vykdymo proceso dalyvių teisės bei teisėti interesai.
9. Vilniaus apygardos teismas, išnagrinėjęs bylą pagal pareiškėjos atskirąjį skundą, 2020 m. balandžio 2 d. nutartimi Vilniaus miesto apylinkės teismo 2020 m. sausio 28 d. nutartį paliko nepakeistą.
10. Teismas nurodė, kad išieškojimą iš lėšų, esančių kredito, mokėjimo ir (ar) elektroninių pinigų įstaigoje atidarytoje skolininko sąskaitoje, arba disponavimo tokioje sąskaitoje laikomomis lėšomis apribojimą antstolis vykdo [CPK](#), Vyriausybės, Sprendimų vykdymo instrukcijoje ir kituose teisės aktuose nustatyta tvarka elektroninių ryšių priemonėmis per PLAIS. Nurodytose teisės normose nustatyta antstolio pareiga per PLAIS teikti kredito įstaigoms nurodymus priverstinai nurašyti ar laikinai areštuoti lėšas. Nei [CPK](#) 689 straipsnyje, nei Sprendimų vykdymo instrukcijoje, nei PLAIS nuostatuose ar kituose teisės aktuose nėra įtvirtinta išlygos nukrypti nuo bendros taisyklės, nustatančios, kad išieškojimas iš kredito įstaigose esančių lėšų vykdomas per PLAIS. Ši sistema sukurta ir įdiegta, siekiant užtikrinti centralizuotą ir automatizuotą apribojimų ir nurašymų procesų valdymą, tvarkymą ir kontrolę, taip sudarant sąlygas garantuoti proporcingą visų išieškotojų teisių apsaugą, skolininkui neturint reikiamų finansinių išteklių visiems įpareigojimams padengti ([CPK 754 straipsnio](#) 5 dalis).
11. Nagrinėjamu atveju antstolis patvarkymu areštavo ne AB „Swedbank“ esančias lėšas, o lėšas, kurios bus pervedamos arba gaunamos į sąskaitą (iš jos), esančią užsienio finansų įstaigoje „Revolut Bank“, kuri nėra prisijungusi prie PLAIS. Esant tokiai situacijai, kai negalimas skolos išieškojimas naudojantis PLAIS, apeliacinės instancijos teismas sutiko su pirmosios instancijos teismo argumentu, kad antstolis tokiu atveju turi teisę pasinaudoti išimtimi ir tiesiogiai pateikti pareiškėjai patvarkymą.
12. Apeliacinės instancijos teismas nusprendė, kad antstolis turėjo teisę vadovautis Šiaulių apygardos teismo 2018 m. vasario 13 d. nutartyje civilinėje byloje [Nr. 2S-124-368/2018](#) pateiktu išaiškinimu, nes antstolio patvarkymas dėl pas trečiuosius asmenis esančių (būsimųjų) lėšų arešto pripažintas teisėtu ne todėl, kad skolininkas buvo užsienio valstybės pilietis, o dėl to, kad techniškai nebuvo galima atlikti išieškojimo iš jo sąskaitų per PLAIS. Nagrinėjamos bylos atveju antstolis taip pat susidūrė su situacija, kai negalimas išieškojimas iš banke („Revolut Bank“) esančių sąskaitų per PLAIS.

III. Kasacinio skundo ir atsiliepimo į jį teisiniai argumentai

13. Kasaciniu skundu pareiškėja prašo Vilniaus apygardos teismo 2020 m. balandžio 2 d. nutartį panaikinti ir klausimą išspręsti iš esmės – panaikinti antstolio 2019 m. lapkričio 20 d. patvarkymą pareiškėjos atžvilgiu ir šiuo patvarkymu pareiškėjai nustatytus įpareigojimus. Kasacinis skundas grindžiamas šiais argumentais:
  - 13.1. Kasacinis teismas, aiškindamas [CPK](#) 689 straipsnio 1 dalies nuostatas, nurodė, kad įstatyme neįtvirtinta jokių išlygų dėl išieškojimo iš lėšų, esančių kredito, mokėjimo ir (ar) elektroninių pinigų įstaigos sąskaitoje, kitu negu per PLAIS būdu. Taisyklė dėl tokių išieškojimo veiksmų atlikimo per PLAIS yra absoliuti, o išieškojimo veiksmų vykdymas ne per PLAIS neatitiktų tikslų, kuriems įgyvendint buvo įtvirtintas teisinis reguliavimas, nustatytas [CPK](#) 689 straipsnyje (pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2017 m. gruodžio 29 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-486-690/2017](#); 2017 m. gruodžio 29 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-490-690/2017](#), kt.). Bylą nagrinėję teismai nukrypo nuo teismų praktikos dėl išieškojimo iš skolininko, turinčio banko sąskaitą Lietuvoje veiklą vykdančiame ir prisijungusiam prie PLAIS banke.
  - 13.2. Teismai netinkamai aiškino [CPK 689 straipsnio](#) 1 dalies nuostatą. Minėtoje normoje imperatyviai nurodyta, kad nuo 2015 m. rugpjūčio 1 d. antstolis neturi teisės patvarkymo areštuoti lėšas pateikti tiesiogiai įstaigai, kurioje yra skolininko sąskaita, – tokį patvarkymą privalo pateikti PLAIS. Taigi antstolis, pateikdamas patvarkymą tiesiogiai pareiškėjai, pažeidė [CPK 689 straipsnio](#) 1 dalį. Pareiškėja nėra ir negali būti atsakinga už tai, kad antstolis negali pateikti patvarkymo finansų įstaigai per PLAIS (kai finansų įstaiga veikia ne Lietuvos Respublikoje ar nėra PLAIS dalyvė). Tokia situacija neužkerta kelio antstoliui tarptautinės teisės aktų nustatyta tvarka teikti patvarkymus tiesiogiai kredito įstaigai, atidariusiai sąskaitą, ar kitu antstoliui ir kredito įstaigai priimtiniu būdu. Skundžiamas patvarkymas pažeidžia ir [CPK 689 straipsnio](#) 2–6 dalyse nustatytus reikalavimus, vykdymo eiliškumą bei tvarką, teisėtus interesus kitų institucijų ar pareigūnų, turinčių teisę areštuoti ar duoti nurodymus priverstinai nurašyti skolininko lėšas arba nutraukti lėšų išmokėjimą iš skolininko sąskaitos, kurie atitinkamus nurodymus nurašyti lėšas pateikia per PLAIS.
  - 13.3. Teismai netinkamai aiškino [CPK 688 straipsnio](#) 1 dalį, pagal kurią išieškojimas gali būti nukreipiamas į skolininko pinigų sumas ir kitokią turtą, esančius pas kitus asmenis. Lėšos, kurias patvarkyme prašoma areštuoti ir kurios galimai laikomos kitų banko klientų (ne skolininko) sąskaitose, yra ne pareiškėjos, bet kitų pareiškėjos klientų nuosavybė. Kadangi pareiškėja nėra šių lėšų savininkė, tai, antstolis, norėdamas areštuoti ar kitaip apriboti disponaviną šiomis lėšomis, savo patvarkymą areštuoti ar kitaip apriboti konkrečioje pareiškėjos kliento sąskaitoje esančias lėšas turėtų pateikti taip, kaip nustatyta [CPK](#) 689 straipsnio 1 dalyje, t. y. teikdamas nurodymą per PLAIS. Pareiškėja, vykdydama mokėjimo nurodymus (nurašydama lėšas iš mokėtojo sąskaitos ir per mokėjimų sistemą išsiųsdama atitinkamą pranešimą gavėjo mokėjimo paslaugų teikėjams, kurie lėšas įskaityto į gavėjo sąskaitą), veikia tik kaip tarpininkė tarp mokėtojo ir lėšų gavėjo ir netampa pervedamų lėšų turėtoja ar savininke.
  - 13.4. Teismai netinkamai taikė proceso teisės normas, nustatančias antstolio pareigas bei jų vykdymą. Nei [CPK 689 straipsnio](#) 1 dalis, nei 688 straipsnio 1 dalis, kuria vadovavosi antstolis, nurodydamas pareiškėjai atlikti tam tikrus išieškojimo veiksmus, nesudaro teisinio pagrindo atlikti tokius veiksmus. Antstolis, kuris [CPK 634 straipsnio](#) 2 dalies yra įpareigotas imtis visų teisėtų priemonių skolai išieškoti, turi vadovautis teisės aktais ir atlikti tik tuos išieškojimo veiksmus, kuriuos atlikti jam suteikia teisė vykdymo procesą ir antstolio veiklą reglamentuojantys teisės aktai. Pagal Lietuvos Respublikos antstolių įstatymo 3 straipsnio 1 dalį tokios antstolio pareigos vykdymas negali pažeisti kitų vykdymo proceso dalyvių teisių bei teisėtų interesų. Taigi antstolio pareiga imtis visų teisėtų skolos išieškojimo priemonių negali būti suprantama kaip antstolio teisė duoti kitiems asmenims bet kokius privalomus vykdyti nurodymus, ypač kai teisės aktuose nenustatyti tokie veiksmai, arba jų vykdymas turimomis techninėmis priemonėmis būtų neįmanomas, lėmtų neadekvačiai dideles išlaidas. Toks antstolio patvarkymo įgyvendinimo būdas, kai išieškojimas nėra nukreipiamas į skolininko sąskaitą aptarnaujantį banką, bet antstoliui patogesniu ir pigesniu būdu nukreipiamas visiems kitiems bankams, prieštarauja teisingumo, protingumo ir sąžiningumo principams, pažeidžia Antstolių įstatymo 3 straipsnio 1 dalyje nustatytą antstolio prievolę.
  - 13.5. Teismai netinkamai aiškino ir taikė Lietuvos Respublikos mokėjimų įstatymo 46, 49 straipsnių nuostatas, kurios patvirtina, kad lėšos, įskaitytos į gavėjo mokėjimo paslaugų teikėjo sąskaitą, tampa gavėjo nuosavybe ir gavėjo mokėjimo paslaugų teikėjas privalo sudaryti galimybę gavėjui naudotis tomis lėšomis tą pačią darbo dieną. Tai reiškia, kad neegzistuoja skundžiamame antstolio patvarkyme nurodyta galimybė „perimti“ skolininko pavedimą kredito įstaigoms pervedti tretiesiems asmenims iš skolininko atsiskaitomosios sąskaitos kitiems pareiškėjos klientams pervedamas lėšas. Mokėjimų įstatymo 51 straipsnio nuostatos leidžia teigti, kad antstolis skundžiamu patvarkymu sukūrė netoleruotiną situaciją, nes įpareigojo pareiškėją atlikti veiksmus, kuriuos turi atlikti PLAIS ir už

kurių atlikimą pareiškėjai kyla civilinė atsakomybė tiems banko klientams, kuriems skirtos lėšos skolininko pervedamos iš sąskaitos IBAN: LTxx39200xxxxxxxxxx, esančios kredito įstaigoje „Revolut Bank“ Didžiojoje Britanijoje, ir įskaitomos į pareiškėjos sąskaitą (nuo įskaitymo į tokią pareiškėjos sąskaitą jos tampa pareiškėjos kliento nuosavybe). Dėl minėtų priežasčių patvirtinamas ir jame nurodyti įpareigojimai turėjo būti panaikinti.

14. Sinteresuotas asmuo antstolis D. Traigys atsiliepimu į kasacinį skundą prašo kasacinį skundą atmesti. Atsiliepime nurodomi šie argumentai:

- 14.1. Vykdymo proceso teisinis reguliavimas visų pirma skirtas išieškotojo – asmens, kurio naudai yra priimtas teismo sprendimas, teisių ir teisėtų interesų apsaugai. Atsižvelgdamas į tai, antstolis privalo imtis visų teisėtų priemonių išieškotojo interesams apginti, tačiau kartu turi nepažeisti ir kitų vykdymo proceso dalyvių teisių bei teisėtų interesų (Antstolių įstatymo 3 straipsnio 1 dalis). [CPK 585 straipsnio](#) 1 dalyje yra nustatyta antstolio reikalavimo privalomumo taisyklė – antstolio reikalavimai vykdyti sprendimus, pateikti turimą informaciją apie skolininko turtinę padėtį, susipažinti su sprendimams vykdyti būtinais dokumentais ar susilaikyti nuo veiksmų, galinčių trukdyti vykdyti sprendimus, išskyrus įstatymų nustatytus atvejus, privalomi visiems asmenims ir turi būti įvykdyti per antstolio nustatytą terminą. Nagrinėjamu atveju antstolis, vadovaudamasis įstatyme įtvirtinta pareiga imtis visų teisėtų priemonių išieškotojo interesams tinkamai apginti, elgėsi tinkamai ir vykdydamas priverstinį skolos išieškojimą nevirsijo jam teisės aktais suteiktų įgaliojimų.
- 14.2. Išieškojimas iš lėšų, esančių kredito, mokėjimo ir (ar) elektroninių pinigų įstaigos sąskaitoje, įprastai vykdomas elektroninių ryšių priemonėmis per PLAIS, o vykdymo tvarka nustatyta [CPK](#) 689 straipsnyje, Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2012 m. balandžio 19 d. įsakymu Nr. IR-126 patvirtintuose Piniginių lėšų apribojimų informacinės sistemos nuostatuose. Tačiau šiuo atveju antstolis negalėjo priimti ir pateikti nurodymo per PLAIS nurašyti lėšas tiesiogiai kredito įstaigai, kurioje yra skolininko sąskaitos, nes kredito įstaiga „Revolut Bank“ veiklą vykdo ir yra registruota ne Lietuvoje. Be to, ši kredito įstaiga nėra prisijungusi prie PLAIS. Pažymėta, kad kitoms skolininkui priklausančioms sąskaitoms areštai taikomi naudojantis PLAIS sistemos funkcionalumu. Taigi nesant techninės galimybės pateikti nurodymą per PLAIS, antstolis pagrįstai pateikė nurodymą tiesiogiai pareiškėjai.
- 14.3. [CPK](#) 634 straipsnyje įtvirtinta antstolio teisė ir pareiga imtis visų teisėtų priemonių, kad sprendimas būtų kuo greičiau įvykdytas. Šiuo atveju antstolis stengiasi sąžiningai atlikti savo profesines pareigas, siekdamas tinkamai įvykdyti įsiteisėjusius vykdomuosius dokumentus, o nesant galimybės pateikti apribojimų per PLAIS siekdamas įvykdyti vykdomąjį dokumentą, antstolis nurodymą kredito įstaigoms pateikė ne per PLAIS, o tiesiogiai. Išieškojimas nukreiptas ne į konkrečiose sąskaitose esančias lėšas, tačiau suformuluoti nurodymai bankams neatlikti mokėjimų, atitinkančių patvarkyme apibrėžtus kriterijus ir požymius. Taigi patvarkymai tiesiogiai nepatenka į [CPK 689 straipsnio](#) taikymo sritį nei pagal subjekto, nei pagal faktinių prielaidų kriterijus ir jiems netaikytinos teisės normos, reglamentuojančios išieškojimo iš lėšų per PLAIS tvarką bei procedūras.
- 14.4. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2020 m. birželio 3 d. nutartyje civilinėje byloje Nr. e3K-3-62-313/2020 teisės aiškinimo taisyklės suformuluotos faktinėmis aplinkybėmis besiskiriančioje byloje, tačiau šioje kasacinio teismo nutartyje pateikti išaiškinimai reikšmingi ir nagrinėjamoje byloje. Pagal nurodomą nutartį, netgi turint Lietuvos kredito įstaigoje atidarytą sąskaitą, iš kurios išieškant galėtų būti taikoma [CPK](#) 689 straipsnio dalis, tačiau faktiškai sąskaitoje nesant lėšų ar jų esant nepakankamai, antstoliui neapribojama teisė išieškojimą iš lėšų vykdyti kitu galimu būdu (pvz., vadovaujantis [CPK](#) 688, 749 straipsnių nuostatomis), o ne per PLAIS. Kasacinis teismas padarė išvadą, kad antstolis, siekdamas įvykdyti išieškojimą, pagrįstai pateikė skundžiamą patvarkymą pareiškėjai tiesiogiai.
- 14.5. Antstolis nepažeidė [CPK 688 straipsnio](#) nuostatos. Lėšos, kurios pervedamos skolininkei (trečiajam asmeniui) inicijavus mokėjimo pavedimą, tačiau dar iki jų įskaitymo į skolininkės (trečiojo asmens) banko sąskaitą, iš esmės areštuojamos „kelyje“. Pažymėtina, kad tiek skolininkės kredito įstaigos „Revolut Bank“ sąskaitoje esančios lėšos, tiek lėšos, kai jau inicijuotas mokėjimo pavedimas iš skolininko banko sąskaitos į trečiojo asmens banko sąskaitą, iki jų įskaitymo į kliento sąskaitą nuosavybės teise priklauso skolininkei. Tai yra skolininkės turtas, kuris tuo metu yra AB „Swedbank“ žinioje. Kai mokėjimo pavedimas daromas trečiojo asmens (kredito įstaigos kliento) į skolininkės kredito įstaigoje „Revolut Bank“ esančią sąskaitą, iki lėšų įskaitymo į skolininkės sąskaitą lėšos nėra skolininko turtas. Tačiau, atsižvelgiant į tai, kad inicijuotas mokėjimo pavedimas skolininkui (lėšos „adresuotos“ skolininkui), darytina išvada, kad šių lėšų atžvilgiu skolininkas turi reikalavimo teisę (turtinę teisę). Tokiu atveju areštuojant turtines teises turi būti vadovaujama [CPK](#) 749 straipsniu.
- 14.6. Tai, kad antstolis patvarkyme bendrai nurodė [CPK](#) 754 straipsnį, pagal kurį turi būti paskirstomos išieškotos lėšos pagal reikalavimų patenkinimo eilę, savaime nereikia, jog toks įpareigojimas nustatytas pareiškėjai, kuriai įstatyme nenustatyta teisė vykdyti tokią funkciją. Patvarkymu pareiškėja yra įpareigota tik atlikti konkrečias mokėjimo operacijas į antstolio depozitinę sąskaitą. Gautų lėšų paskirstymas pagal [CPK](#) nustatytus reikalavimus yra antstolio procesinė pareiga. Antstolis numatė situaciją, kad pareiškėjai gali būti pateikti keli skirtingų antstolių patvarkymai, todėl, siekdamas išspręsti klausimą, kurį patvarkymą ar nurodymą vykdyti pirmiausiai, pateikė nuorodą į [CPK](#) 754 straipsnį.
- 14.7. Mokėjimo operacijos neatlikimas pagal jį inicijavusio asmens pavedimą negalėtų lemti banko civilinės atsakomybės. Jeigu pareiškėja atliktų patvarkyme nurodytus veiksmus ir nukreiptų konkrečius mokėjimus į antstolio depozitinę sąskaitą, reikalavimo teisių į lėšas turėtojai pretenzijas turėtų teisę reikšti antstoliui. Pažymėta ir tai, kad pareiškėja veikė tik kaip tarpininkė, vykdydama teisėtus ir privalomus antstolio reikalavimus, be to, iš esmės tik to subjekto (skolininkės) atžvilgiu, kuris pagal privalomai vykdytiną įsiteisėjusį teismo sprendimą ([CPK](#) 18 straipsnį) turi prievolę įvykdyti išieškotojo turimą turtinį reikalavimą, t. y. būtų sulaikytos tik lėšos kaip skolininkės turtas ([CPK 688 straipsnio](#) pagrindu) ir skolininkės turtinės teisės ([CPK 749 straipsnio](#) pagrindu), o ne areštuotas su antstolio vykdomąja byla nesusijusių asmenų – banko klientų turtas.

Teisėjų kolegija

konstatuoja:

IV. Kasacinio teismo argumentai ir išaiškinimai

Dėl antstolio veiksmų vykdančių išieškojimą iš lėšų, esančių kredito, mokėjimo ir (ar) elektroninių pinigų įstaigoje atidarytoje sąskaitoje (sąskaitose)

15. Antstolio veiksmų atlikimą lemia vykdymo procesą grindžiantys bendrieji teisėtumo, interesų derinimo ir proporcingumo principai, kurie reiškia, kad antstolis, vykdydamas vykdomuosius dokumentus, privalo imtis visų teisėtų priemonių išieškotojo interesams tinkamai apginti, nepažeisdamas kitų vykdymo proceso dalyvių teisių bei teisėtų interesų (Antstolių įstatymo 3 straipsnio 1 dalis). Antstolis turi pareigą savo veikloje vadovautis Lietuvos Respublikos Konstitucija, Lietuvos Respublikos tarptautinėmis sutartimis, Antstolių įstatymu bei kitais įstatymais, kitais teisės aktais, Antstolių profesinės etikos kodeksu (Antstolių įstatymo 3 straipsnio 2 dalis). Pagrindinė antstolio pareiga – savo iniciatyva

intis visų teisėtų priemonių, kad sprendimas ar nutartis būtų kuo greičiau iš tikrųjų įvykdyti, aktyviai padėti šalims ginti jų teises ir įstatymo saugomus interesus ([CPK 634 straipsnio](#) 2 dalis).

16. Teismų praktikoje nurodyta, kad antstolis, kaip viešosios teisės subjektas, privalo veikti tik pagal jam suteiktus įgaliojimus (kompetenciją) (lot. *intra vires*), o bet koks *ultra vires* (viršijant įgaliojimus) veikimas vertintinas kaip antstolio veiklos teisėtumo principo pažeidimas. Tai reiškia, kad įstatymai nesuteikia antstoliui didelės diskrecijos savo nuožiūra spręsti vykdymo procese kylančius atitinkamus klausimus (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2019 m. birželio 3 d. nutarties civilinėje byloje [Nr. 3K-3-201-611/2019](#) 30 punktą).
17. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktikoje nurodyta ir tai, kad antstolio pareiga siekti kuo greitesnio ir realaus sprendimo įvykdymo turi būti atliekama atsižvelgiant į tai, jog nebūtų pažeidžiami įstatymo reikalavimai ir vykdymo proceso dalyvių teisės bei teisėti interesai (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2012 m. liepos 12 d. nutartį civilinėje byloje [Nr. 3K-7-273/2012](#); 2018 m. lapkričio 8 d. nutarties civilinėje byloje [Nr. 3K-3-423-687/2018](#) 24 punktą). Taigi įstatyme įtvirtintas aktyvus antstolio vaidmuo vykdymo procese ir jo pareiga siekiant vykdymo tikslo atsižvelgti į visų vykdymo procese dalyvaujančių asmenų interesus bei padėti šioms asmenims įgyvendinti įstatyme suteiktas teises. Nurodytieji antstolio veiklos principai svarbūs aiškinant ir taikant vykdymo procesą reglamentuojančias teisės normas, be to, jie yra antstolio veiksmų teisėtumo matas ir tais atvejais, kai įstatyme tiesiogiai neįtvirtinta taisyklė, kaip susiklosčiusioje situacijoje antstolis privalo veikti. Vykdymo esmė – skolos išieškojimas, taip įvykdyti skolininko prievolę kreditoriui. Dėl to, aiškinant ir taikant vykdymo procesą reglamentuojančias normas, turi būti užtikrinama, kad teisės taikymo rezultatas nebus priešingas siekiamam tikslui (žr. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2020 m. kovo 18 d. nutarties civilinėje byloje [Nr. 3K-3-85-403/2020](#) 20, 21 punktus).
18. Pagal CPK 689 straipsnio 1 dalį antstolis vykdo išieškojimą iš skolininko lėšų, esančių kredito, mokėjimo ir (ar) elektroninių pinigų įstaigoje atidarytoje skolininko sąskaitoje (sąskaitose), elektroninių ryšių priemonėmis per Piniginių lėšų apribojimų informacinę sistemą [CPK](#), Vyriausybės, Sprendimų vykdymo instrukcijoje ir kituose teisės aktuose nustatyta tvarka. Antstolis, vykdydamas išieškojimą, elektroninių ryšių priemonėmis per PLAIS pateikia atitinkamai įstaigai nurodymą apriboti disponavimą skolininko pinigėmis lėšomis arba priverstinai nurašyti skolininko pinigines lėšas skolai ir vykdymo išlaidoms padengti. Šiame nurodyme turi būti įvardytas disponavimo pinigėmis lėšomis ribojimo ar priverstinio lėšų nurašymo pagrindas, piniginių lėšų, kuriomis disponavimas yra ribojamas ar kurios priverstinai nurašomos, suma ir reikalavimų patenkinimo eilė ([CPK](#) 689 straipsnio 2 dalis). Iš esmės analogiškos nuostatos dėl antstolio vykdomo išieškojimo naudojantis šia sistema įtvirtintos ir Sprendimų vykdymo instrukcijoje (žr. instrukcijos redakcijos, galiojusios ginčo patvarkymų priėmimo metu, 7¹ punktą).
19. PLAIS tikslas – centralizuotai tvarkyti informaciją apie sąskaitų kredito įstaigose apribojimus ir reikalavimus priverstinai nurašyti pinigines lėšas iš šių sąskaitų (PLAIS nuostatų 8 punktas). Kasacinis teismas, apibendrinamas PLAIS uždavinius ir funkcijas, nurodė, kad ši sistema sukurta ir įdiegta, siekiant užtikrinti centralizuotą ir automatizuotą apribojimų ir nurašymų procesų valdymą, tvarkymą ir kontrolę, taip sudarant sąlygas garantuoti proporcingą visų išieškotojų teisių apsaugą, skolininkui neturint reikiamų finansinių išteklių visiems įsipareigojimams padengti ([CPK 754 straipsnio](#) 5 dalis) (žr. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2017 m. gruodžio 29 d. nutarties civilinėje byloje [Nr. 3K-3-486-690/2017](#) 24 punktą; taip pat 2020 m. birželio 3 d. nutarties civilinėje byloje [Nr. 3K-3-62-313/2020](#) 31 punktą).
20. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktikoje pažymėta, kad [CPK](#) 689 straipsnyje *expressis verbis* (aiškiais žodžiais, tiesiogiai) neišskiriama atvejų, kuriais egzistuočių pagrindas nukrypti nuo taisyklės, nurodančios, jog išieškojimas iš lėšų, esančių kredito, mokėjimo ir (ar) elektroninių pinigų įstaigos sąskaitoje (sąskaitose), vykdomas per PLAIS. Tokia išlyga nenustatyta nei Sprendimų vykdymo instrukcijoje, nei PLAIS nuostatuose, nei kituose teisės aktuose, kuriais įgyvendinamos proceso įstatymo normos. Išlygų dėl išieškojimo iš piniginių lėšų, esančių kredito, mokėjimo ir (ar) elektroninių pinigų įstaigos sąskaitoje, kitu negu per PLAIS būdubuvimas, kitaip tariant, taisyklės dėl tokių išieškojimo veiksmų atlikimo per PLAIS absoliutumas paaikštinamas tuo, kad išieškojimo veiksmų vykdymas ne per PLAIS neatitiktų tikslų, kuriems įgyvendinti buvo įtvirtintas teisinis reguliavimas, nustatytas [CPK](#) 689 straipsnyje (žr. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2017 m. gruodžio 29 d. nutarties civilinėje byloje [Nr. 3K-3-486-690/2017](#) 22, 25 punktus; 2017 m. gruodžio 29 d. nutarties civilinėje byloje [Nr. 3K-3-487-695/2017](#) 24 punktą; 2017 m. gruodžio 29 d. nutarties civilinėje byloje [Nr. 3K-3-488-969/2017](#) 23, 26 punktus; 2017 m. gruodžio 29 d. nutarties civilinėje byloje [Nr. 3K-3-490-690/2017](#) 21, 24 punktus).
21. Pasisakydamas dėl antstolio veiksmų, kuriais jis siekė nukreipti išieškojimą į 1/2 lėšų, esančių skolininko sutuoktinio sąskaitose, ir nurodymą nurašyti lėšas pateikė tiesiogiai kredito įstaigai remdamasis tuo, kad nėra techninės galimybės per PLAIS pateikti ir vykdyti nurodymą nurašyti 1/2 dalį lėšų (o ne konkrečią sumą), kasacinis teismas išaiškino, jog antstolio nurodymas priverstinai nurašyti lėšas, nepriklausomai nuo to, ar skolininkui priklauso visos ar dalis jų, turi būti pateiktas vykdyti ir vykdomas per PLAIS; antstolis pirmiausia *ex officio* (pagal pareigas) privalo užtikrinti efektyvų išieškojimo proceso įgyvendinimą ir turi imtis veiksmų, kurių, nesant įdiegtos atitinkamos PLAIS funkcijos (priverstinai nurašyti lėšas, apibrėžtas procentine išraiška ar atitinkama dalimi), reikia nurodymui priverstinai nurašyti pinigines lėšas įstatymo nustatyta tvarka pateikti (pvz., minėtos 2017 m. gruodžio 29 d. nutarties civilinėje byloje [Nr. 3K-3-490-690/2017](#) 25, 26 punktai).
22. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas, plėtodamas nutarties 20–21 punktuose nurodytą praktiką, konstatavo, kad tuo atveju, kai antstolis siekia išieškoti iš piniginių lėšų, esančių skolininko sąskaitose PLAIS dalyvaujančiose kredito įstaigose, ar apriboti disponavimą tokiais lėšomis, tinkamai vadovaudamasis aktualiomis Lietuvos Respublikos teisės aktų nuostatomis, vykdymo veiksmus jis turi atlikti per PLAIS. Jei kredito įstaiga vykdo veiklą Lietuvoje, turėdama tam atitinkamą licenciją, tačiau dėl kokių nors priežasčių nesijungia prie PLAIS, būtent jai galėtų būti adresuojamas antstolio patvarkymas ne per PLAIS, o tiesiogiai, nurodant vykdyti išieškojimą kitu būdu (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2021 m. vasario 24 d. nutarties civilinėje byloje [Nr. 3K-3-4-248/2021](#), 31 punktas).
23. Nagrinėjamu atveju antstolis D. Traigys vykdo išieškojimą pagal Vilniaus m. 45-ojo notarų biuro 2017 m. spalio 4 d. vykdomąjį įrašą, išduotą nesumokėtai pagal vekselį 2500 Eur sumai išieškoti iš skolininko O. M. vekselio turėtojo M. J. naudai. Antstolis, vadovaudamasis, be kita ko, ir [CPK 689 straipsnio](#) 1 dalimi, 2019 m. lapkričio 20 d. patvarkymu, adresuotu kredito įstaigoms, areštavo 2214,35 Eur skolos ir vykdymo išlaidų sumą, esančių (būsimąją) kredito įstaigų žinioje, kuri trečiųjų asmenų mokėjimo nurodymais kredito įstaigoms pavedama pervesti lėšų gavėjui – skolininkui O. M. į atsiskaitomąją sąskaitą, esančią užsienio valstybių (Didžiosios Britanijos) kredito įstaigoje „Revolut Bank“, taip pat skolininko O. M. pavedama kredito įstaigoms pervesti tretiesiems asmenims iš skolininko atsiskaitomosios sąskaitos užsienio valstybių kredito įstaigoje „Revolut Bank“, bei nurodė areštuotas lėšas pervesti į antstolio depozitinę sąskaitą. Minėtas 2019 m. lapkričio 20 d. patvarkymas pareiškėjai pateiktas tiesiogiai (raštu), o ne per PLAIS sistemą.
24. Nesutikdama su tokiu patvarkymu, pareiškėja apskundė antstolio veiksmus. Bylą nagrinėję teismai tokius antstolio veiksmus, kai antstolio patvarkymas pateikiamas kredito įstaigai ne per PLAIS sistemą pripažino teisėtais. Teismai, darydami išvadą dėl antstolio, siekiančio išieškoti iš lėšų, esančių kredito įstaigoje atidarytoje skolininko sąskaitoje, galimybės pateikti antstolio nurodymus tiesiogiai, o ne per šią sistemą,

rėmėsi argumentu, kad šiuo atveju nėra techninių galimybių pateikti (ir vykdyti) per PLAIS nurodymus priverstinai nurašyti lėšas, kurios bus pervedamos arba gaunamos į arba atitinkamai iš skolininko sąskaitos prie PLAIS neprijungusiose užsienio valstybių kredito įstaigose todėl taikytina išimtis. Teisėjų kolegija pripažįsta teisiskai pagrįstu pareiškėjos kasacinio skundo argumentą, kad tokia teismų išvada neatitinka Lietuvos Aukščiausiojo Teismo formuojamos praktikos dėl [CPK 689 straipsnio](#) 1 dalies normos aiškinimo ir taikymo.

25. Pagal nutarties 20–22 punktuose aptartą praktiką, teisės aktų nuostatose neįtvirtinta išimčių, kada išieškojimui iš piniginių lėšų galėtų būti vykdomi ne per PLAIS tokių neformuluojama ir teismų praktikoje. Todėl tam tikrų techninių galimybių PLAIS nebuvimas negali sudaryti prielaidų nukrypti nuo taisyklės dėl išieškojimo veiksmų atlikimo per PLAIS. Tai, kad nagrinėjamu atveju antstolis siekia vykdyti išieškojimą iš lėšų sąskaitose, esančiose užsienio valstybėje registruotoje kredito įstaigoje, kuri nėra prisijungusi prie PLAIS ir nėra galimybės tokiai finansų įstaigai tinkamai pateikti patvarkymo per šią sistemą, nereiškia, kad antstolis yra apribotas parinkti kitus – Europos Sąjungos ar tarptautinės teisės aktuose įtvirtintus – teisinius instrumentus, atsižvelgiant, be kita ko, į išieškomų sumų kilmę (žr. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2021 m. vasario 24 d. nutarties civilinėje byloje Nr. 3K-3-4-248/2021 32 punktą).

Dėl galimybės antstoliui tiesiogiai teikti nurodymus kredito, mokėjimo ir (ar) elektroninių pinigų įstaigoms, remiantis [CPK 688 ar 749 straipsnių](#) pagrindais

26. Nagrinėjamoje byloje ginčijamas antstolio patvarkymas priimtas vadovaujantis, be kita ko, ir [CPK 688 straipsnio](#) 1 dalimi, pagal kurią išieškojimas gali būti nukreipiamas į skolininko pinigų sumas ir kitokį turtą, esančius pas kitus asmenis. Pareiškėja kasaciniame skunde iš esmės teigia, kad lėšos, kurias patvarkyme antstolis nurodo kredito įstaigai areštuoti ir kurios galimai laikomos kitų banko klientų (ne skolininko) sąskaitose, yra ne pareiškėjos, bet kitų banko klientų nuosavybė. Antstolis atsiliepime į kasacinį skundą nurodo, kad [CPK 688 straipsnio](#) norma taikytina toms antstolio patvarkymu specifiniu būdu areštuojamoms skolininko lėšoms, kurias jis iš savo sąskaitos kredito įstaigoje „Revolut Bank“ paveda pervesti į kitų asmenų banko sąskaitas (nagrinėjamu atveju esančias pareiškėjos kredito įstaigoje). Taigi areštuojamas skolininko turtas, esantis pareiškėjos žinioje.
27. Siekiant kuo efektyviau ir sparčiau įvykdyti vykdomuosius dokumentus, vykdymo procese antstoliui suteikta teisė išieškojimą nukreipti į skolininko pinigų sumas ar kitokį turtą, esantį pas trečiuosius asmenis, taip pat į pinigų sumas ir kitokį turtą, priklausančius skolininkui iš kitų asmenų ([CPK 688 straipsnio](#) 1 dalis). [CPK 688 straipsnio](#) 1 dalyje nurodyti asmenys antstolio reikalavimu privalo per jo nustatytą terminą pranešti, ar pas juos yra skolininko pinigų ir kitokio turto ([CPK 688 straipsnio](#) 2 dalis). Nustatęs, kad pas kitus asmenis yra skolininko pinigų ir kitokio turto, antstolis juos aprašo ar surašo turto arešto aktą. Tuo atveju, kai yra areštuojamos kredito, mokėjimo ir (ar) elektroninių pinigų įstaigų sąskaitose esančios lėšos ir leidžiama su jomis atlikti tam tikras operacijas, antstolis nurodo konkrečią lėšų sumą, kuri per vieną kalendorinį mėnesį gali būti panaudota operacijoms atlikti ([CPK 688 straipsnio](#) 3 dalis).
28. Nutarties 18 punkte nurodyta, kad jeigu skolininkas turi lėšų, antstolis jas išieško [CPK 689 straipsnio](#) 1 dalyje nustatyta tvarka per PLAIS pateikdamas kredito, mokėjimo ir (ar) elektroninių pinigų įstaigai nurodymą priverstinai nurašyti skolininko lėšas skolai ir vykdymo išlaidoms padengti ([CPK 689 straipsnio](#) 2 dalis). Tačiau tuo atveju, jeigu skolininkas lėšų neturi ar jų yra nepakankamai, antstolis turi teisę areštuoti skolininko lėšas, esančias pas kitus asmenis, arba jo turtines teises, bet neturi teisės per PLAIS pateikti kredito, mokėjimo ir (ar) elektroninių pinigų įstaigai nurodymo nurašyti ne skolininko, o jo prievolės skolininko sąskaitoje esančias lėšas (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2020 m. birželio 3 d. nutarties civilinėje byloje [Nr. 3K-3-62-313/2020](#) 20, 21 punktus).
29. Teisėjų kolegija pažymi, kad šiuo atveju antstolis neturėjo pagrindo vadovautis [CPK 688 straipsnio](#) nuostatomis, nes pareiškėja – kredito įstaiga, kuriai adresuotas ginčo patvarkymas, nelaikytina tinkamu subjektu [CPK 688 straipsnio](#) 1 dalies prasme, t. y. kitu asmeniu, pas kurį yra skolininko pinigų suma, į kurią gali būti nukreipiamas išieškojimas. Iš nagrinėjamo atveju ginčijamo antstolio patvarkymo turinio matyti, kad šiuo atveju nėra aiškus kitas asmuo ([CPK 688 straipsnio](#) 1 dalies prasme), turintis skolininkui priklausančias lėšas ar turtą, todėl patvarkymas neatitinka įstatyme nustatytų sąlygų, kurios, be kita ko, negali būti įgyvendinamos, nes nėra konkretaus subjekto, kuriam antstolis gali reikšti pirmiau nurodytus reikalavimus, nustatyti pas konkrečius asmenis esantį turtą ir jį aprašyti ar areštuoti.
30. Antstolis atsiliepime į kasacinį skundą nurodo ir tai, kad patvarkymui areštuoti trečiųjų asmenų skolininkui pervedamas lėšas į jo sąskaitas kredito įstaigoje „Revolut Bank“ taikytina ir teisės norma, reglamentuojanti išieškojimą iš skolininko turtinių teisių [CPK 749 straipsnio](#) 1 dalyje nustatyta, kad išieškojimas iš turtinių teisių vykdomas antstoliui priėmus patvarkymą areštuoti skolininko turtines teises. Šis patvarkymas prilyginamas turto arešto aktui. Reikalavimų teisių, susijusių su piniginėmis išmokomis, areštas taikomas ir būsimoms išmokoms ([CPK 749 straipsnio](#) 2 dalis). Šio straipsnio 1 dalyje nurodytame patvarkyme antstolis, be kita ko, nurodo skolininkui, kad šis neturi teisės priimti jokie reikalavimo įvykdymo arba valdyti ar disponuoti turtine teise, o prievolės skolininkui nurodo prievolę įvykdyti antstoliui ([CPK 749 straipsnio](#) 3 dalis). Taigi areštuojant skolininko turtines teises, ribojamos ne tik skolininko teisės, bet ir prievolės skolininko veiksmai, nustatant pareigą pervesti areštuotas lėšas į nurodytą sąskaitą (pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2013 m. lapkričio 29 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-617/2013](#)). Nurodytų normų dispozicija ir teismų praktika leidžia daryti išvadą, kad nagrinėjamu atveju negali būti taikomas išieškojimo iš skolininko turtinių teisių institutas jau vien dėl to, jog nėra aiškios ne tik skolininko turtinės teisės, bet ir prievolės skolininkas, kuriam antstolis gali duoti privalomus nurodymus.
31. Apibendrinama teisėjų kolegija nusprendžia, kad šiuo atveju antstolio patvarkyme išdėstyti nurodymai nekvalifikuotini nei kaip nurodymas išieškoti iš skolininko lėšų, esančių pas kitus asmenis, nei kaip išieškojimas iš skolininko turtinių teisių. Todėl nėra pagrindo daryti išvados, kad prie PLAIS prisijungusiai kredito įstaigai – pareiškėjai – antstolio nurodymai gali būti teikiami tiesiogiai, vadovaujantis [CPK 688 ar 749 straipsnių](#) nuostatomis.
32. Dėl kitų kasacinio skundo argumentų teisėjų kolegija nepasisako, nes jie vertintini kaip nesudarantys [CPK 346 straipsnio](#) 2 dalyje nustatytų pagrindų.

Dėl bylos procesinės baigties

33. Teisėjų kolegija, remdamasi nutarties 24, 25, 31 punktuose išdėstytais argumentais, konstatuoja, kad bylą nagrinėję teismai, netinkamai aiškindami ir taikydami teisės normas, reglamentuojančias išieškojimą iš piniginių lėšų, esančių kredito, mokėjimo ir (ar) elektroninių pinigų įstaigoje atidarytoje sąskaitoje (sąskaitosė), bei remdamiesi teismų praktika šiuo klausimu, be pagrindo pripažino teisėtu antstolio tiesiogiai pareiškėjai (PLAIS dalyvaujantį kredito įstaigai) pateiktą patvarkymą, kuriuo, nesant galimybės PLAIS nedalyvaujantioms užsienio kredito įstaigoms, kuriose yra skolininko sąskaitos, pateikti nurodymus per šią sistemą, areštavo lėšas, esančias (būsimas), kaip nurodė antstolis, pareiškėjos žinioje, bei nurodė areštuotas lėšas pervesti į antstolio depozitinę sąskaitą. Antstolio veiksmai teikiant patvarkymą tiesiogiai pareiškėjai (ne per PLAIS) pripažinti neteisėtais kaip neatitinkantys teisinio reglamentavimo, teismų praktikos bei pažeidžiantys kitų vykdymo proceso dalyvių teises ir teisėtus interesus. Šioje nutartyje aptartas teisinis reguliavimas ir antstolio veiklos principai lemia pareigą antstoliui, vykdančiam nustatyto pobūdžio išieškojimą, teikti nurodymus Lietuvoje veikiančioms ir PLAIS dalyvaujantioms kredito įstaigoms per PLAIS. Dėl teismų padaryto proceso teisės normų aiškinimo ir taikymo pažeidimo yra pagrindas panaikinti pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų nutartis ir priimti naują sprendimą – panaikinti antstolio 2019 m. lapkričio 20 d. patvarkymą pareiškėjos atžvilgiu ir šiuo patvarkymu pareiškėjai nustatytus įpareigojimus ([CPK 359 straipsnio](#) 1 dalies 4 punktas).

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 359 straipsnio 1 dalies 4 punktu, 362 straipsniu,

nutaria:

Panaikinti Vilniaus miesto apylinkės teismo 2020 m. sausio 28 d. nutartį ir Vilniaus apygardos teismo 2020 m. balandžio 2 d. nutartį ir priimti naują sprendimą – panaikinti antstolio 2019 m. lapkričio 20 d. patvarkymą dėl lėšų, esančių (būsimų) trečiųjų asmenų žinioje, arešto ir pervedimo į antstolio depozitinę sąskaitą pareiškėjos akcinės bendrovės „Swedbank“ atžvilgiu ir šiuo patvarkymu pareiškėjai nustatytus įpareigojimus.

Ši Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartis yra galutinė, neskundžiama ir įsiteisėja nuo priėmimo dienos.

Teisėjai   Gražina Davidonienė

Birutė Janavičiūtė

Donatas Šernas